

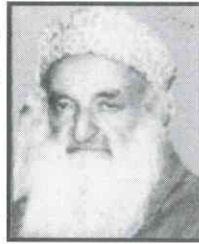
אפגניטון

בטאון העדה האפגאנית

יוצא לאור ע"י ועד עדת יהודי אפגניסטאן, רח' אדוניהו הכהן 6, ת.ד. 50186 ירושלים, טל/פקס: 02-5824539

רבני העדה

הרב אשר גרגי זצ"ל
מאת: הרב רפאל בצלאל

אחת מהדמויות הבולטות שהטביעו חותמם על אורח חייהם ותרבותם התורנית של קהילת יהודי אפגניסטן היה הרב אשר גרגי. מולא אשר לא היה רק רב, מורה צדק, מחנך, ודרשן מעולה, אלא מנהיג בעל שיעור קומה שעל פיו יצאו ועל פיו יבואו ואיש לא יעז להפר את הוראותיו. הוא עמד בראש בית מדרש גדול (מולאי מולא אשר) שרבים מבני העדה למדו שם וקבלו את השכלתם התורנית. דמותו האצילה והדרת פניו הקנו לו מעמד מכובד בארמונותיהם של רוזנים ושרים, כולם קידמו את פניו וקבלוהו ביראת כבוד, ו"לפני מלכים יתיצב". לא פעם עמד בפרץ והצליח לבטל גזירות קשות שביקשו להטיל על היהודים וכן למנוע פוגרומים ועלילות דם שזממו הערלים וניסו להסית את המון העם נגד היהודים, לא רק המושלים העריצוהו וכבדוהו, בהיותו נשוא פנים אימתו היתה מוטלת גם על התושבים הישמעאלים. בעלי חנויות שניסו להציק ליהודים, סחורותיהם היו נאסרות לרכישה ע"י מולא אשר ואלה היו מגיעים לפשיטת רגל.

מולא אשר עלה לארץ בשנת 1950, זו היתה עלייתו השלישית והפעם עלה עם בני משפחתו והשתקע בירושלים בסמוך לבית הכנסת ישועה ורחמים, שהיה מרכז לתורה ולתפילה של יהודי אפגניסטן. נכדו מר בנימין דיל מספר, כי זמן קצר לאחר עלייתו ארצה זכה להפגישו עם ראש הממשלה דאז מר דוד בן גוריון, ונשיא המדינה מר יצחק בן צבי. מולא אשר חיבר ברכה מיוחדת לכבוד ראש-הממשלה על פי סדר ה-א"ב. כאשר ביקש הנשיא להגיש לו כיבוד שאל את מולא אשר מה רצונו, הוא ביקש רק תה. שאלו הנשיא, מדוע רק תה? אפשר להגיש דברים טובים יותר. ענה לו מולא אשר בפסוק מתהילים: "לך יובילו מלכים שיי". (למילה שי צליל דומה למילה צאי בפרסית). מולא אשר היה נצר למשפחת רבנים ידועי שם מרביצי תורה ברכים, דרשותיו שהיו ערבות לשומעיהן היו מתובלות בגימטריות לרוב.

נפטר בשיבה טובה ערב ראש השנה, בשנת תשכ"ב. זמן קצר לפני כן דרש בפני הקהל והביא כרמז לשנה החדשה את הפסוק "ושכבת וערבה שנתך". המלה שכבת = תשכ"ב. כותב שורות אלה היה נוכח בעת פטירתו, עת שב מולא אשר ממקוהו טהרה לקראת ראש השנה ושכך חיים במעלה הרחוב. הגב' לאה דיל תחי, אחות במקצועה, היתה הראשונה שטיפלה בו. על מצבתו חקוקות המילים: "ושכבת וערבה שנתך".

ונשמע פתגם

אַגַּר רַךְ הַסּוּדִי נָא בּוֹד
יָק תִּקֶּה נוֹן-כּוֹשֶׁק, בֶּס בּוֹד

תרגום: אם לא היה קיים יצר הקנאה
גם חתיכת לחם יבשה היתה מספיקה.

חז"ל: איזהו עשיר השמח בחלקו

אַגַּרְם פִּירַם מִלֶּיֶן
אַזְסֵד גִּוּוֹן מִיֶּיֶן

תרגום: גם אם זקן מופלג אני וכולי רועד ורוטט,
אך עם חכמת החיים שיש לי
שווה אני יותר ממאה צעירים.

מקורות: בישישים חכמה ואורך ימים תבונה (איוב יב)

דבר המערכת

קוראים נכבדים

עיתון זה מס' 9 יוצא לאור לאחר הפסקה ארוכה ולא על פי רצוננו. אנו מקוים, בעיקר בעזרתכם לעמוד להבא לפחות בקצב הקבוע שלנו. בעיתון הפעם תמצאו דברים מפי עטם של קוראנו הנכבדים. הסופר בן-ציון יהושע משתף אותנו בחוויה משפחתית מרתקת. זאב אלון משרטט את דמותו של אביו "ששון הפחח", מדמויות היסוד של שכונת הבוכרים. אברהם בן-עזריה, ישתף אותנו בחוויותיו משכונת הבוכרים של אז, ונתנאל שלום יקותיאל זיכנו בשיר לחנוכה. מאחלים לכולכם חג אורים שמח, שנוכה לשפע של אור לכלל ולפרט.

בברכת חג אורים שמח
וקריאה מהנה
העורך

חיוב מצוה

חביבותה של מצוה
הדלקת נרות חנוכה
(ע"פ הרב י.ז. סלוביצי'ק)

בשני ענינים שונה מצות הדלקת נרות חנוכה מיתר המצות:

א. חז"ל (שבת קל"ג, ב') למדו מהפסוק "זה א-לי ואנוהו", שאת המצוות ראוי לקיים בהידור, ואילו לגבי נרות חנוכה קבעו דרגת הידור נוספת, "מהדרין מן המהדרין": "מצות חנוכה, נר איש וביתו, והמהדרין, נר לכל אחד המהדרין מן המהדרין..." (שבת כ"א, ב')

ב. חז"ל קבעו (בבא קמא ט', ב') שהתוספת על הדור מצוה צריך להיות עד שליש מסכום המצוה עצמה, ואילו בנרות חנוכה ההידור גבוה הרבה יותר, שהרי עיקר המצוה להדליק נר אחד בכל לילה לכל בני הבית, המהדרין מדליקים נר לכל אחד ואחד מבני הבית, במקרה זה ההידור מוכפל במנין בני הבית. ואצל המהדרין מן המהדרין ההידור גדול אף יותר, שהרי בכל יום יש נר נוסף על היום שקדם לו.

ולמה זאת? משום שעיקר המצוה ע"י החשמונאים נעשתה בהידור, שהרי יכלו לצמצם לשמינית את עובי הפתילות והבערה היתה ממשיכה שמונה ימים באופן טבעי. אלא שהם רצו לקיים את עיקר המצוה בהידור. נראה שלמרות השמחה על טהור המקדש, הרצון לשמור על "סדרן והלכתם" של עבודות הבית גבר. יהי רצון שבעבודת המקדש נשמח כולנו בקרוב!

דמויות העדה

ששון הפחח ז"ל
מאת: בנו, זאב אלון

אבי ששון אלון (יודי) עלה ארצה מאפגניסטן ב-1929, והוא בן שמונה. אחרי מסע ארוך ומתיש ארצה, הם הגיעו אל קבר שמואל הנביא בנבי סמואל. "ראינו מרחוק את הפסגה. עלינו הרים וירדנו, עלינו וירדנו, והפסגה כמו אינה מתקרבת." "מתי מגיעים?" שאלתי, ואבי (סבא יעקב) היה אומר "תחזיק מעמד, עוד מעט עוד מעט מגיעים". היה נדמה, כך היה אבי נוהג לספר, שאף פעם לא נגיע. לבסוף עייף, מותש עם רגליים כושלות וללא שינה הם הגיעו! עברו היה זה אירוע מכונן של נחישות, דוגמא אישית, אומץ, אמונה ודבקות במשימה. בימים קשים (והיו גם היו...) הוא לא היה שוכח להוסיף: "זה פחות קשה מהעליה לקבר שמואל הנביא".

בגיל 9 קיבל אבא מאביו את החנות בשכונת הבוכרים, ברחוב אשכנזי ליד בית הכנסת מוסאיוף, והיה לפחח ומתקן פרימוסים במשך כ-60 שנה באותה חנות שהוא כל כך אהב. הוא היה נוהג לספר שבתחילה כשהגיעו קליינטים לחנות והוא כאמור, ילד בן 9 היו שואלים: "איפה בעל הבית?", הוא היה עונה: "הוא הלך, עוד מעט יגיע..." ובינתיים היה מתקן. התקופה שלפני חג הפסח היתה שיא בעבודה. בתקופה ההיא נהגו למכור ברזלים ואלומיניום לפחחים, והחנות הקטנה שני מטר על שלושה היתה מלאה בברזלים שנשקלו במשקל מאזנים. אבא מלא שקים באופן המדויק ביותר, והקפיד על קוצו של מיליגרם. העבודה היתה איטית מאוד, הסוחר הכורדי שהיה ידידו הציע: "נשקול שק אחד והיתר יתאמו לפי השק הזה וכך נחסוך ימי עבודה", ענה לו אבי: "לא לא, אסור חלילה שתהיה סטיה אפילו של מיליגרם שלא יהיה גזל". הסוחר נתן באבי אומן וכך במקום לעבוד ולקבל קליינטים, במשך ימים רצופים טרח אבא ושקל שק אחר שק ובלבד שלא יהיה גזל.

אבי נישא לאימי שתברל לחיים ארוכים וטובים מרים לבית רבי, מתוך אמונה בנצח ישראל ומתוך ההכרה התמימה והפשוטה שיהודי צריך לתרום למדינה בכל צורה ובכל דרך. הם הצטרפו ללח"י, ביתם שברחוב באר-שבע שבבית ישראל היה "סליק" לאחסנת נשק וחומרים להדרכת כרוזים. גם כימי מחסור קשים, כשהיו מביאים לו דברים לתקן, לא תמיד היה גובה כסף. "זו אלמנה", "זו מצבה קשה", "לזו יש הרבה ילדים". כשספר התהילים היה בידו האחת, בעוד השניה עוסקת במלאכה.

בתפקידי כמנהל מינהל חברה ונוער מחוז ירושלים במשרד החינוך, אנחנו אחראים על החינוך החברתי-ערכי בבתי הספר, במתנסים, בתנועות הנוער, ובקרב הנוער שנמצא בשולי החברה. אני חש שהערכים עליהם גדלנו, ערכים האופייניים לעדה האפגנית מבחינת מורשתה, מסריה ומוסרה, חשובים לחברה הישראלית בעיקר בתקופתנו כיום. יבורכו כל אלה המטפחים את הרעיון והעיתון.

ישועה ורחמים

רשמים וחיות מביהכ"נ
"ישועה ורחמים"
מאת: הרב רפאל בצלאל

אזכרה ימים מקדם בבואנו לתפילה בבית הכנסת ישועה ורחמים עת היו יושבים זקני העדה סביב סביב כערוגות הבושם נשואי פנים ועטורי זקן ויראת אלוקים נסוכה על פניהם ומתפללים בדבקות ושופכים צקון לחשם לפני האל בפרט בימי הסליחות והימים הנוראים אשר היו מסלסים בקולם הערב את ניגוני התפילות הנהוגים בעדה המרנינים את הלב. אף כי לצערינו נתמעטו הדורות ואין הכל בקיאים באותם ניגונים ומנהגים, אני חש ערגה ועושה כל מאמץ להגיע לעיתים מזומנות לבית כנסת זה אף כי מקום מגורי רחוק, כדי לשמוע את הרינה ואת התפילה מפי אותם שרידים אשר ה' קורא, המכתתים רגליהם ובאים ממרחקים כדי להמשיך את מסורת המפוארת שלנו. באחרונה השתתפתי בתפילות של תשעה באב, שכן ניגוני התפילות אצל בני עדתנו כיום זה יש בהם מידה רבה של התעוררות, השתכחות, בכי וקינה על החורבן, הגלויות והצרות שעם ישראל עבר ועובר.

מן הראוי לציין את פעילותיו של ידידנו הנערץ הגבאי המסור והנאמן הרב רפאל בקשי הי"ו אשר שם לילות כימים כדי לנהל, לארגן ולשמר

זכרונות ילדות

שכונת הבוכרים של ימי ילדותי
בשנות השלושים והארבעים
מאת: אברהם בן-עזריה

זכרונות ילדתי שלובים במראות שכונת הבוכרים בירושלים. השכונה התאפיינה במספרם הרב של בתי הכנסת על שם שלמה מוסיוף, חגי אדוניה, חגי יחזקאל. המפואר והגדול מכולם היה בית הכנסת בבא תמא. בשכונה היו מספר תלמודי תורה, ששמש יצא למרחקים, והגדול שבהם היה תלמוד תורה בני ציון, שנמנית עם תלמידיו. מורי תלמוד תורה בני ציון היו מעולים וחכמים, והגאון שבהם היה החכם שלמה מערבי. והיו המורים מולה יוסף גרזי, מולה בנימין גרזי, מולה חי מועלם ומולה יוסף שראבני. שתי דמויות היו ציוריות במיוחד - מולה חיים רו ומולה אבא גול, שהיו דגולים בחכמה ובמעשה חסד.

הערכים מהכפרים הסמוכים היו מגיעים השכם בבוקר ומציעים את סחורותיהם. במרכז השכונה פעלו גם הפחחים, הסנדלרים, הצורפים, הספרים, בתי המכולת, מוכרי הבדים ומתקני הפרימוסים. ניהוחות השוק התערבבו בריח הפיתות שנאפו בשכונה, פיתות בוכרי, יודי, בגדדי, והמפורסם שבהם התנור של סרחי. מיוחד במינו היה הטעם של הפיתות שאפתה אשה קווקזית. יוסף קארי העיוור, שעל אף עיוורונו היה לו חוש התמצאות יוצא מן הכלל, שימש ככרוז של השכונה, שהודיע לנו על לווייה של פלוני שהלך לעולמו. בחודש אלול, היה דופק בחצות על דלתות בתי השכונה ומעיר אותנו לתפילת סליחות. הוא גם שימש כדוור ומחלק הזמנות, ועד היום אני משתומם כיצד הצליח לעשות את כל אלה ללא מאור עיניים.

מבין מבני השכונה אציין את בית המרחץ. אולי קשה היום להבין את משמעותה של טבילה באותם ימים, בהם הרחצה בבתים הייתה מוגבלת. החשוב בבתי המרחץ היה של ירמיה. הבניין המפואר ביותר בנוף זה, שדמה בעיני לארמון של ממש, עשוי אבן ירושלמית וקירותיו החיצוניים מקושטים בתבליטי קיר מיוחדים, שהפך לימים לבית הספר לבנות על שם שפיצר. הבתים שגדלנו בהם נבנו בסגנון מפואר. כולם היו חדרים גדולים גבוהי תקרה ושירותים משותפים. העשירים זכו לגור בבתים שהיו בהם שירותים פרטיים. המזל הטוב לא היה מנת חלקם של כל בני השכונה. בית היתומים שבנה הרב אמינוף, ושכולנו קראנו לו ביתו של הרב בלומנטל, שימש מקלט ומחסה לילדים יתומים וילדי המשפחות העניות. את כולם חנך וגידל הרב בלומנטל ז"ל. ועד השכונה היה דואג מידי ערב פסח לחלק יין, מצות, תפוחי אדמה ושמן לעניים, וסנדלים לילדיהם. בשכונה שלנו גרו בני עדות שונות: בוכרים - יוצאי אנוסי משהד, פרסים, אפגנים, אשכנזים, ספרדים, חלבים, תימנים וכורדים, כולם חיו בשלווה ובשלום.

בזמנים ההם השתמשו רוב התושבים במנורות נפט. בימי שמחה ולהבדיל בימי אזכרה, שכרו מנורות לוקס, שהפיצו אור גדול יותר. תפקיד מיוחד היה למנורת הלוקס בערבי חג וערב יום הכיפורים, כאשר תושבי השכונה התרכזו סביבן וביצעו לאורן את שחיטת העופות לכפרות. מים נמכרו בפחים בימים מסוימים. בהיעדר מי מעיינות היה בכל חצר בור מים שהתמלא ממי הגשמים שזלגו אליו דרך המרזב. ממים אלה שתינו, ובמים אלה התרחצנו. הייתי רוצה לחזור בערוב ימי לסמטאות ילדותי בשכונה, ולחות שוב את קרקור הבטן, את החבירים, את בתי המדרש, ובתי המרחץ, מנורות הנפט, הפתיליה והפרימוס.

לימוד תורה בימי השוכב"ם בבית הכנסת "ישועה ורחמים" בירושלים

מקלט בבית הרב

יהודים אפגניים מוצאים מקלט

בביתו של הרב קוק

מאת: הסופר בן-ציון יהושע-רוז

מולא רפאל יהושע רוז היה מעולי אפגניסטן הראשונים, שהגיע כילד מאפגניסטן לארץ ישראל, הוא נשא גם את שמו של אביו מולא יהושע רוז, שהיה וכל נודד בכפרים המוסלמים שסבבו את העיר הראת. חורף אחד, בהותירו את רעייתו בהיריון, יצא מולא יהושע רוז רכוב על חמורו אל הכפרים המושלגים. שורדי דרכים בזזו את כל רכושו וגם את בגדיו החמים נטלו ממנו. רוצחיו קשרו אותו ערום לעץ והוא קפא למות תחת מעטה השלג הכבד. רפאל יהושע רוז נולד יתום. אמו התפרנסה מכיבוס בגדי העשירים על גדת הארי רוד, הנהר שזרם ליד העיר הראת. בשנת-1898, בהיותו כבן שלוש-עשרה, מבלי להודיע לאיש, הצטרף יום אחד לשירת גמלים במסע שארך חודשים, שכלל הליכה לגלית לאורך מאות קילומטרים ברגל, הוא הגיע לירושלים. אמו היתה בטוחה שהילד היתום מאב מצא את מותו.

בגיל צעיר יחסית הוא היה ממורי הדרך הראשונים בארץ שהובילו שיירות של סוסים ופרידות אל טבריה ומירון, ובשאר ימות השנה ניהל את חנותו. מהר מאוד הוא התאזרח בירושלים ונשא לאשה את בכורה- יוכבד, בתו של מולא מתתיה חנוכה, יליד מרב שבטורקמניה, ואמה הספרדייה בת למשפחת אלקלעי, מהמשפחות הספרדיות הוותיקות בירושלים. מולא רפאל נודע בירושלים הן כאיש מבוסס והן כמספר הסיפורים של השכונה. בשנות השלושים נודע למשפחתו כי הבן האובד רפאל יהושע חי וקיים. הוא קיבל הודעה כי משפחתו רוצה לעלות לארץ. ברור היה כי אין לה סיכוי לקבל סרטיפיקט ועל כן העדיפו להגיע לארץ באשרת תייר, שאפשר להם לשהות בארץ שישה חודשים בלבד תמורת פיקדון והתחייבות של תושב מבוסס שיחזרו לארץ המוצא. אבי שילם דמי פיקדון בסכום נכבד לשלטונות וחתם על התחייבות והמשפחה קיבלה אשרת תייר, עברה את כל איראן ומבגדד נסעה באוטובוס שהגיע לירושלים עד לרחוב הרב קוק בימינו, שם היתה תחנת הסעה. במעלה הרחוב, לא הרחק מבית החולים של דוקטור טיכו התגורר הרב אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי האשכנזי של ארץ ישראל. ששת החודשים היו מלאי שמחה ודאגה כאחד. היה ברור שבתום שישה חודשים על אבי להביא את משפחתו לרחוב הרב קוק, להפקידה בידי המשטרה המנדטורית ולקבל אישור שהנוסעים עד האחרון שבהם עלו לאוטובוס. מלכתחילה לא התכוון אבי להפקיד את משפחתו בידי הבריטים כדי לסלקם מן הארץ. הוא הקדים ובא בדברים עם אנשי ההגנה בירושלים, שאמרו לו חד וחלק כי עליו להביא את המשפחה ביום המיועד ולהפקידם בידי הבריטים כדי שיעלו לאוטובוס הנוסע חזרה לבגדד. רק נס יכול היה להציל את המשפחה האומללה שלא הפסיקה לבכות. ביום המיועד הם הועלו לאוטובוס ואבי קיבל אישור על הפקדת המשפחה בידי השלטונות.

לפתע הגיחה חבורת אנשי 'הגנה' שביקשו לחגוג כביכול את הפרידה מהתיירים. הם השקו את הבריטים בבקבוקי ויסקי והציעו להם כיבוד חגיגי. כטוב ליבם של הבריטים במשקה, קבוצה אחרת משכה את המשפחה מן הדלת האחורית ובמהירות הבזק נעלמו מן האוטובוס. התיירים לא ידעו על כך דבר ולאן פניהם מועדות. רק כעבור זמן הבינו כי מצאו מקלט בביתו של הרב קוק. המארחים הנדיבים נעלמו לפתע מן העין והשוטרים גילו את מעשה המרמה. משטרת ירושלים פתחה במסע חיפושים נמרץ. הם הגיעו קודם כל אל אבי ואסרו אותו בקישלה בעיר- העתיקה. כל טענותיו שהוא קיבל אישור הפקדה כדת וכדין היו לשווא. העיתון 'דואר היום' יצא בכותרת שבה קבל על העוול שנגרם לאבי, שהרי הוא כאזרח נאמן הפקיד את משפחתו כחוק ומדוע נשלח למעצר. הלחץ הציבורי נשא פרי ואבי שוחרר כעבור זמן לא רב.

החיפושים של הבריטים נכשלו. משפחת הרב קוק אירחה את 'התיירים' כמה ימים עד שנרגעו הרוחות. לאחר מכן הם הועברו לאם המושבות פתח תקווה, שם הקימו את ביתם וחיו בארץ והקימו דורות חדשים על אדמת ארץ ישראל.

את המקום הקדוש הזה וידי רב לו בכל התחומים, הן בארגון וניהול המנינים, הן בשימור המנהגים ותקינותם של המבנים, מן המסד ועד הטפחות. לאחר תפילת שחרית הייתי עד למנהג קדום אותו נהגו זקננו לקיים ביום תשעה באב. היו גוברים מבעוד מועד "פול כון", כסף נדבה לכפרות, בכסף זה היו קונים עופות ושוחטים ביום תשעה באב אחרי תפילת שחרית והקניות מעין כפרות שנוהגים לעשות ביום כיפור. גם על מנהג זה לא פסח מיועדנו הרב רפאל בקשי הי"ו, הוא עשה מאמצים גדולים כדי להשיג עופות בכמות גדולה וכן הזמין שוחט מיוחד, העופות נשחטו כדת וכדין בחצר בית הכנסת בנוכחות כל המתפללים אשר בחלקם זכו לקיים מצות כיסוי הדם בברכה. אגב, מנהג זה מובא בספר הקדוש "בני יששכר". מובן שכל פעולותיו של ידידנו הרב רפאל בקשי הן לשם שמים בלי לקבל שום תמורה אך בקשתו הצנועה היא שכל אחד מבני העדה יעשה מאמץ לבוא ולקחת חלק בפעולות מקדש מעט זה, להשתתף בתפילות ובמנינים המתקיימים שם כדי לחזק ולשמור את מורשתנו ולהמשיך את שרשרת הדורות, כי זאת היתה שאיפתם של בוני ומיסדי בתי הכנסת.

דמויות הוד

הרב יוסף בקשי זצ"ל

מאת: הרב רפאל בצלאל

מולא יוסף בקשי זצ"ל נולד בעיר הראת לאביו הגדול מולא אהרון בקשי זצ"ל, שהיה מיחירי סגולה ושימש כראש הקהילה בהראת, איש חסד רב פעלים, עסקן ציבורי ושתדלן אצל השלטונות מהמשפחות המיוחסות שבאפגניסטן. בין יתר פעולותיו של מולא אהרון לטובת אחיו: בראותו כי בית המדרש של "מולא אשר" אינו נותן מענה לכל הציבור הגדול שהלך וגדל, קם ופתח בית מדרש מפואר ורחב ידיים והעמיד בראשו את הרה"ג רבי יהושע עמרם זצ"ל. תוך זמן קצר צבאו על בית המדרש תלמידים רבים שהצליחו ועשו חייל בלימודיהם.

לאב דגול זה נולד וחנוך מולא יוסף זצ"ל, לדאבון הלב בגיל שנתיים איבד מולא יוסף את מאור עיניו עקב מחלה קשה. האב מולא אהרון החליט לקחת מלמד מיוחד לבנו תמורת תשלום הגון אשר לימד את יוסף הקטן שירי שבת ומועד, סדר התפילות, הלכות ומנהגים וכו'. הודות לכשרונותיו הנעלים ותפיסתו המהירה בהן ניחן, זכה לקנות בעל-פה ידע רב בכל מקצועות התורה, ונעשה כמעין המתגבר וכבור סוד שאינו מאבד טיפה. הרה"ג ר' יהושע זצ"ל שהכיר את מעלותיו של ר' יוסף, ראה לנכון למנותו למלמד קבוצה (כיתה) בבית מדרשו, ואכן עשה והצליח ר' יוסף להעמיד תלמידים הרבה ולהקנות להם את מנהגי העדה, פיוטים וכו'. ר' יוסף ניחן בכישורי נגינה וזמר, בקולו הערב והנעים היה משמח אלוקים ואנשים בליווי נגינה על "סנתור" בכל אירועי השמחה. ר' יוסף היה מוזמן עם סנתורו המפורסם לשמח חתן וכלה. במועדים ובימים הנוראים היה ציבור המתפללים בבית הכנסת ממתיך בדריכות שר' יוסף ישמיע את קולו הערב, שהיה מנסר בחלל, מרטיט ומרעיד את לבבות הקהל, בפרט בפיוט "עת שערי רצון".

מספר לנו בנו, הרב מנשה הי"ו: "אבא זצ"ל, היה בקי בע"פ בספר התהילים, ובחלקים גדולים של משניות שבת, ובפרקי אבות. היה בקי אף בהילכות שחיטה. לעיתים היה בודק את סכיני השוחטים". בשנת תשי"א, זכה לעלות עם בני ביתו לארץ ישראל ולחונן את עפרה, לה היתה חיבתו וכיסופיו. גם בשעת הטיסה לארץ שר שירי קודש ושירי ירושלים.

זכה והעמיד דור ישרים מבורך, בנים ובני בנים עוסקים בתורה והולכים בדרך ה'. אחד הנכדים משמש בקודש כראש בית מדרש לדיינים. בנו הרב מנשה, יצק מים על ידיו של מרן הרב עובדיה יוסף שנים רבות.

חנוכיה של יהודי אפגניסטן

מנהגי העדה

מאת: יוסף כהן

שני מנהגים שנהגו בעדתנו אותם שמעתי מפי אימי הגב' רחל כהן תחי'. האחד, מספר ימים לאחר חג הפסח נהגו לצאת עם בוקר לכיוון שער העיר והמתינו שם עד היפתח השער. ציבור גדול יצא לכיוון השדות שמחוץ לעיר, שם רבצו עדרי צאן רבים. רועי הצאן היו כבר מוכנים לבואם של היהודים, ולעיניהם חלבו את כבשות הצאן ומכרו במשקל לכל דורש. מנהג קדום זה נקרא בפי יהודי אפגניסטן "רוזי שיר כורי", יום שתיית החלב. שילבו בזה כמובן יציאה לטבע אל השדות המוריקים, משעות הבוקר המוקדמות ועד לשעות הצהריים עת חזרו לבתיהם. "השיר כורי" נמשך שלושה ימים. שותים חלב חם מיד אחר החליבה ולוקחים כדי חלב הביתה. המנהג השני נקרא "גול חוספון". כל תינוק שנולד, עבר טקס של "גול חוספון". בעת הפריחה באביב נהגו להביא הביתה זרי שושנים (ורדים) ריחניים, והקיפו את התינוק בעלי הפרח, וזאת על מנת לחסן את התינוק מפני אלרגיות. נשמח לפרסם בעיתוננו מנהגים או סיפורים הידועים לקוראינו.

סוד הפתילות

מאת: נתנאל-שלום יקותיאל
לזכר אמו ידידה ע"ה

סוד הפתילות

צפיתי באמי שהכינה פתילות לחנוכה
לתומי שאלתי, "אמא"!
"מדוע הפתילות שאת מכינה לחנוכה דקות יותר?"
בת צחוק ורחה על פניה עת השיבה בעיניים נוצצות
"סוד הוא בני, ליודעי ח"ן"
גם אני שאלתי את סבתך זילפה ז"ל,
עת הכנתי איתה פתילות,
אך היה זה סבך מולא נתנאל ז"ל
שהיה תלמיד חכם שגילה לי
כי שזירת הפתילות נעשית במספר חוטים
כמנין העולים לתורה.
לשבת בשבעה.
לשבת וראש חודש בשמונה.
לכיפורים בשישה.
למועדים בחמישה.
ולחנוכה בשלושה".
ופניה האירו כחנוכיה בשמונת נרותיה,
ואז הוסיפה תוך 'אנחה
"אבל איפה הנשים שידעו?"
ודמעות העיבו על עיניה
וכבו הניצוצות.

חודעת ועד המלגות

בחנוכה אשתקד חילקנו 42 מלגות לתלמידי בני העדה
הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה, וזאת מתקציב הועד
ומתרומות. השנה קיבלנו מעל 100 בקשות למלגה, ומתוכם
אישנו כ-70 בקשות. כדי שנוכל להמשיך מפעל חשוב זה
אנו זקוקים בנוסף לתקציב הועד גם לתרומות.
לכן אנו פונים לנדיבי העדה בארץ ובחו"ל,
שירימו תרומה נכבדה למפעל חשוב זה.
ניתן להתקשר לאחד מחברי הועד
או ב-ת.ד. 50186

"עין לבן ציון"

הסופר בן ציון יהושע בן-70

בטקס רב רושם נחוג יובל ה-70 לסופר בן ציון יהושע. הקהל הגדול שהשתתף בטקס שמע דברי ברכה ושבחים ליהושע בן ציון האיש והסופר. במצגת נפלאה שערכה נכדתו, ריתק בן ציון יהושע את הנוכחים במיוחד בסיפור חייו בילדותו בשכונת הבוכרים. המשתתפים קיבלו בתום הטקס סיפור חדש מפרי עטו של הסופר. אנו מברכים את הסופר שעינו החדה וידו הרהוטה יניבו עוד כהנה וכהנה.

יקיר ירושלים

יוסף רז הי"ו בנם של חכם חיים וחנה
רז ע"ה יקיר ירושלים לשנת תשס"ו

יוסף רז נולד בשכונת הבוכרים בירושלים ב-1931. את לימודיו סיים בבית הספר בני ציון, ואחר כך למד בשיבת פורת יוסף בעיר העתיקה. בגיל 13 הצטרף לתנועת הנוער ביתר, ושנתיים אחר-כך גם לאצ"ל. בשורות הארגון נטל חלק בפעולות נגד הצבא הבריטי, וסמוך להכרזת המדינה השתתף בכיבוש דיר-יאסין. הוא נפצע בקרב על כיבוש מגרש הרוסים ושכונת שיח-ג'ראת. פעם שנייה, והוא רק בן 17, נפצע בקרב על בית-הספר לשוטרים, ובפעם השלישית - למרגלות בית החולים הדסה הר-צופים. בטקס הדלקת המשואות, ערב יום העצמאות ה-47, התכבד להדליק משואה. עם פרישתו לגימלאות החל להתנדב בארגונים שונים, בהם ארגון נכי צה"ל, ועד גימלאי בזק, יד שרה ומאיר פנים. בשלוש השנים האחרונות הוא מרכז את התיעוד ואת הנצחת סיפוריהם של לוחמי אצ"ל ולח"י בירושלים. מתוך חוברת יקירי ירושלים

"מתכוני השף"

מאת: בלוריה אהרון

מתכון ל-"פֶּלּוּב מֶש" ל-5 סועדים.
חומרים:
2 כוסות מש
3 כוסות אורז
1 בצל גדול
½ קילו בשר בקר או 1 עוף בינוני
אופן ההכנה:
משרים את המש במים לפחות 6 שעות לפני הבישול, מבשלים את המש 10 דקות במים רותחים אח"כ מוסיפים את האורז ל 5 דקות בישול (יחד עם המש). מסננים את המש והאורז במים קרים ומטבילים מעט בכמון, כורכום, הל, מלח ופלפל לפי הטעם. אח"כ באותו הסיר מטגנים בצל קצוץ עד להשחמה. מוסיפים את נתחי העוף או הבשר ומטגנים קלות עם הבצל. מטבילים מעט בתבלינים הנ"ל. אפשר להוסיף צימוקים ושקדים קלופים. מוציאים את כל תכולת הסיר לקערה (העוף + הבצל המטוגן...). יוצקים לסיר 2 כפות שמן, מוסיפים 1/3 מהאורז והמש לסיר. מניחים על האורז והמש את נתחי העוף... ואחר כך מכסים ב-2/3 הנותרים באורז ובמש. מבשלים על אש בינונית כשעה ורבע. כשהאורז והמש מוכנים יוצקים ע"ג מגש. מניחים את העוף מעל האורז ומפזרים מעל צימוקים ושקדים ומגישים.

עורך:

יצחק קשאני 02-6419936

חברי המערכת:

הרב רפאל בצלאל.

מען למכתבים:

רח' אדוניהו הכהן 6

ת.ד. 50186 ירושלים

יוסף כהן.